

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Illustrissimi Domini Simonis De Fierlant, Hispaniarum Ac
Indiarum Catholico Regi, In Hispania Ac Belgio, A Concilio
Status, Brabantiae Cancellarii, Catholico Ab Affectu
Tractatus, Quo, Clarissime ...**

Fierlant, Simon de

Coloniae Agrippinae

Sectio II. Cuniculus secundus, quo subruatur materia Sacramenti
Poenitentiae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37059

viderit; non enim, quæ divina est in homines misericordia & providentia, moriturum fuisse, si Absolutionis capacem reddidisset debita & necessaria ad Sacramentum attritio; ut ita gratiam fecerit defuncti manibus, quod sacrilegium caverit, majoribus alioqui suppliciis æternum cruciandis. Quid restat? nisi ut pro defuncto solennes Ecclesiæ preces persolvi veteret, tamquam ejus manibus nil profuturas. Hæc cum legimus, hæc ex eorum sententiis tam horrenda consecraria sequi cum intelligimus, fronti nostræ timebimus, si aperte dicamus, quod ipsi tacite per cuniculum agere & moliri videntur, & non potius majusculis litteris huic Articulo suum titulum præfigemus.

Dilatam ad mortem usque absolutionem, ne in ipsa quidem morte esse concedendam.

SECTIO SECUNDA.

Cuniculus secundus, quo subruatur materia Sacramenti Pœnitentia.

HActenus subruendæ Absolutioni Sacramentali strenuè, ut vidimus, laboratum est; non tædet laboris; alios & alios moliuntur cuniculos, nec ullam Sacramenti partem intactam patiantur, aut integram, qui totum Sacramentum volunt abolitum: hæc scilicet est bellandi

ra-

ET INFELIX CONCORDIA. 215

ratio ; nec uno contentus cuniculo est , qui hostilem subvertere arcem , & suis eam convellere fundamentis meditatur. Diversis eam partibus aggreditur , ut certius subruat , dum à mutuis viribus vehementiores cuniculi singuli communi impetu fortius concutiunt ; aut , si non parem omnes successum fortiantur , detecto ab hostibus altero , aut conatu irritato in auras abeunte , supersit denique alter , qui priore felicior unâ saltem ex parte armato & procincto ad incursum militi medium , inter laceræ ac semiustæ arcis rudera , aditum vi aperiat.

Ergo in Sacramenti materiam , non segnius , quam in ejus formam fecerunt , cuniculos Trium-Viri agunt ; quam quidem cum Synodus Tridentina Sess. 14. cap. 3. triplicem statuatur ; Contritionem , Confessionem , & Satisfactionem , suum Contritioni cuniculum , suum Confessionem , suum denique Satisfactioni foderunt , eodem tamen omnes artificio elaboratos , artificio illo , inquam , Vergeriano , quo nullam quidem negare partem hæreticorum more audiantur , sed ita omnes odiosas ; ita faciant onerosas , ut , quod perferre onus se posse desperant , suâ sponte fideles aut ferre detrectent , aut , si ferre cæperint , excutiant.

Non vacat tamen omnes lento metiri pede cuniculos , & singulos eorum anfractus curiosius perferutari ; non hoc unius sectionis opus est , opus est voluminis integri ; & ego jam ad alia festino , & diu satis sub terra in cuniculorum latebris , & tenebris ambulavi , ut lucem suspirare &
li-

liberiores aërem appetere incipiam; quare, quæ circa Contritionem, & Satisfactionem tacite omnia & subdole moliuntur, otiosus, & tacitus præteribo; præsertim cum nemo quisquam sit Belga; qui surdus quidem non sit, cujus aures quotidianæ propè querelæ non pulsaverint de importuno quorundam hominum, & immoderato rigore, Sacramentalem satisfactionem, quam salubrem & paternam correctionem Christus & Ecclesia voluere, in tyrannicam quandam carnificinam convertentium; quid? tenellis virginibus menstruas cilicii gestationes injungere? morientibus & sub ipsa morte tremantibus artibus perplutum frigidâ indusium injicere? fœnum equorum pabulum manducandum pœnitenti imperare? & ejusmodi sexcenta alia, hæc hominum nil nisi caritatem spirantium, an carnificum inventa sunt? hoc Jesu Christi & Ecclesiæ paternum judicium, an ferale ferocientis Prætoris tribunal est? non eò denique hæc faciunt, ut ad equuleum citius reos, quam ad Confessionem pœnitentes allicias?

Contritionem autem tantam, tamque perfectam, atque omni promiscuè hominum generi tam difficilem comparatu, non suadere ut optimam ad Sacramentum dispositionem, sed exigere ut necessariam, nihilnè suspicionis in iis hominibus, qui aliundè suspecti in Sacramentum Pœnitentiæ per fas & nefas pugnare deprehenduntur, nihil inquam in iis, & de iis suspicionis pariat, id eos non tam amore Contritionis facere, quam odio Sacramenti? nam quod
illâ

illâ attritione, quam sufficere ex Tridentino satis evincas, & quam communior, ut eam vocat ALEXANDER VII. inter Scholasticos sententia adstruit, contenti homines isti non sint, mirum non est: Scholasticos cane pejus, & angue oderunt, & qui per cuniculos gradiuntur, communi & tritâ viâ non incedunt.

His itaque, tamquam satis aliunde notis, tacitè prætermisissis, quod obscurius fortasse est, hac sectione agamus, & accuratè simul ac breviter demonstramus, quanta Confessione, ut est ipsius Sacramenti pars & materia, satis aliunde, & per se onerosæ onera insuper alligent, hoc est, eum porissimùm cuniculum detegamus, quem Confessionis eversum Trium-Viri jam ab annis aliquot secundum Vergerianas delineationes fodere inceperunt.

ARTICULUS I.

Primus secundi cuniculi anfractus: Repetenda sæpè sunt aliis & aliis iteratis Confessionibus eadem peccata ante Confessa.

A Udisti, Lector, non apertè negant Confessionem, non inutilem dicunt, non soli eam Deo fieri volunt: hoc quidem Calvinismum redoleret, cum quo nihil se habere commune videri volunt; sed videri tantùm, nam, an finem communem non habeant, ipsi, & alii, quorum

E c inter-

interest viderint; ego vadem præstare me non ausim; contraria certè media adhibent, sed parum interest, qui eòdem properant, eàdem, an diversâ viâ incedant: & hoc si fatis à Calvinismo recedere est, ad Communem quidem cum iis finem, sed per diversa media tendere; nihil quoque inter se commune habere dicantur, qui, eandem arcem expugnaturi, diversâ bellandi ratione utuntur, dum in sole alii & pulvere apertis palam, & conspicuis machinis pugnant, alii ductis infra terram cuniculis clandestinâ vi periculosius laborant.

Quod si tamen intelligere possis eum, qui absolutionem nova semper ac nova prætexens commoda longius sensim, ac longius differri vult, eò clanculum & sine strepitu tendere, ut ea planè tollatur; nec possis tamen fatis intelligere, Confessionem cum velle sublatam, qui eadem repeti crebrius in Confessione peccata etiam ante Confessa, & frequentius adeo ipsam Confessionem reïterari velit: intelligas eundem sæpè à contrariis causis effectum haberi, nec eum tantùm deficere, cui cibus severè interdicitur omnis, & negatur; verùm & illum mori, qui congestis sæpius, & intemperantius cibus oppleto turpiter, & obstipato stomacho medius crepat; intelligas, quod qui nimium exigit, negare doceat, & qui onera justò majora, & ultra vires injicit, ea à te excuti, non ferri velit; cæterum quantò id minus primâ fronte intelligitur, tantò subtilior est cuniculus, tantòque adeo majus erit operæ pretium, hunc etiam tam subtilem cuniculum detexisse.

§. I. CON-

§. 1.

CONFESIONES DURANTE
Consuetudine recidendi peracta tamquam
sacrilega omnes repetenda sunt.

ITa planè in terminis definit magna illa Belgii per tot annos perturbatrix Gummari Methodus, ut adeo meritò hanc Toletanæ Inquisitionis Censuram acceperit, quod nata sit, & *fideles à suscipiendo & Confessarios ab administrando Pœnitentiæ Sacramento retrahere ac detertere*: ita porrò crudè, ita indigestè proponit, ut invidioso commentario opus non sit, ad conflandam invidiam, quam ipsa per se, & nuda verba mirùm quantam creent: audiatur; *Confesiones, inquit pag. 67. & Communiones, quæ durante consuetudine recidendi peractæ fuerunt, plerumque tamquam sacrilegia confiteri oportet, manetque præterea arcta obligatio denuo confitendi peccata mortalia, quæ quis malè confessus fuit, hoc est præter Confesiones & Communiones mortiferè sacrilegas, illa quoque mortalia, quæ obtinente relabendi consuetudine, confessus est, de integro confiteri oportet.* Rigida me-herculè & dura sententia! vidit id D. Gummarius, & paululum temperare placuit; adjicit particulam *plerumque*; quâ scilicet elabatur, si fortè ab Adversariis aliquando ad casus quosdam particulares, & horrenda

E c 2 sua

suæ sententiæ consecraria tractus, dogmatis sui invidiam
 sustinere satis non possit. Et est hoc quoddam Viri Eximii
 artificium, ubi peregrinum aliquod, & novum & à com-
 muni Doctorem sensu alienum dogma protrudit, præsertim
 si durius illud sit, quàm ferat maternus Ecclesiæ spiritus,
 particulam quandam cautè inferere, quæ ingratham insipidæ
 sententiæ asperitatem mitigare paululum & lenire videatur;
 tum illud etiam studiosè agit, ne clarè satis Lector intel-
 ligere possit, quos casus excludat particula illa restringens:
 credo, ut ubi pressius homo urgebitur, sicut causæ ma-
 gis expedire videatur, ita ad arbitrium suum aliter, atque ali-
 ter pro loco ac tempore interpretari particulam suam pos-
 sit: sic neque hic illud suum *plerumque* satis explicat, nec
 aliud ex toto illo dubio 3. excusare possum, nisi eum
 unum excipi casum, quo vel per ignorantiam aliquis, uti-
 que invincibilem, vel per oblivionem, utique inculpabilem,
 excusari posset: neque enim plùs erui potest ex his ejus
 verbis: *Quin & hoc fieri nonnumquam potest, ut post
 illam relabendi consuetudinem quædam Confessiones, Com-
 munionisque notabili post tempore secutæ rursus fuerint ritè
 peractæ; & rationem hanc subdit paulò infrà: Obligatio,
 quæ diversis è factis occasionem ducit, potuit procedente tem-
 pore, & factorum OBLIVIONE, & faciendorum IGNO-
 RANTIA contegi, ut pœnitens postea in bona fide fuerit, at-
 que adeò minimè necessum, ut Confessiones secutæ semper fue-
 rint invalidæ.* At verò si nihil amplius Gummariana parti-
 cula

ET INFELIX CONCORDIA. 22r

cula significat, nec mitior est, quam ut solum inculpabilis oblivionis, & ignorantiae invincibilis casum excludat, otiosa profecto ita est, ut securè omitti potuerit, neque enim periculum erat, ut universaliter sine ulla restrictione, nedum additâ voce *plerumque*, assertio à Gummaro posita ad oblitum inculpabiliter, aut ignorantem invidiosè ab Adversariis extenderetur. Sed & illud hic observandum venit, famosum illud *plerumq;* non spectare ad Confessiones & Communiones durante consuetudine recidendi peractas, ut sensus sit, eas omnes non semper, sed *plerumque* tantum esse sacrilegas, sed ad solam obligationem dictas Confessiones reiterandi facere, in qua scilicet dispenset aut oblivio, aut ignorantia inculpabilis: ut adeò liceat nullâ Gumhari injuriâ, nec alterato ejus verborum sensu omittere particulam *plerumque* tamquam otiosam, & ita generaliter statuere: *Confessiones & Communiones, quæ durante Consuetudine recidendi peractæ fuerunt: tamquam Sacrilegia confiteri oportet, manetque præterea arcta obligatio denud confitendi peccata mortalia, quæ quis malè confessus fuit, hoc est præter Confessiones & Communiones mortiferè sacrilegas, illa quoque mortalia, quæ obtinente relabendi Consuetudine confessus est, de integro confiteri oportet.* Cohærent hæc, & tamquam ex capite profluunt ex alio ejus dogmate, quod sectione præcedenti Art. 2. §. 3. plenius excussimus, ubi omnem consuetudinem exutam prius volebat, quam Consuetudinario dari posset absolutio: profluunt item tamquam ex altero

altero capite, ex iis quæ pag. 62. operosè urget, veram conversionem non fuisse, quam intra breve saltem tempus (ut fit in consuetudinariis) in eadem peccata relapsus subsequatur. Constat sibi pag. 97. & à vera, inquit, conversione (cetera sunt paria) plus aliis distant illi, qui consuetudini diuturniori vel ad mortalia plura, vel graviora implicantur: tum quidem potissimum, quando hanc peccandi viam repetentes Confessiones interim, absolutionesque frequentissimè petierunt, & quod caput est, forsàn, eadem durante offensarum consuetudine, sacrilego ore S. Communionem refici non erubuerunt. Vide quid agat, à Confessione eos ante alios longissimè arceat, qui Confessione ante alios plùs indigent: hoc est, quò magis sis æger, hoc tibi medicinam severius prohibet: quod si ad veram tandem perfectamque cum Deo reconciliationem suspirans, ex illo peccatorum luto contra retrahentem & obluçantem consuetudinem emergere denique planè proponis, & quando, imbecillis ut es, tanto tamque arduo operi per te ipse non sufficis, ab Euchariæ Pœnitentiæque Sacramentis subsidiariam gratiam imploras; ecce si in lubrica via cecideris iterum, sacrilegus es, sacrilegè confiteris, sacrilego ore S. Communionem reficeris, tantoque longius à conversione recedis, quanto propius, & sæpius ad salutaria Sacramenta accesseris. Quid ita? relapsus es; at humana ea est fragilitas, & humanum est cadere, surgam denuò, & firmius figam pedem novâ Sacramentali gratiâ, novo robore confirmatus;

cave

ET INFELIX CONCORDIA. 223

cave feceris, sacrilegia cumulabis; quid tum autem postea? *Confessiones & Communiones ea omnes tamquam sacrilegia iterum confiteri oportet, manetque præterea arcta obligatio denuò confitendi peccata mortalia, quæ quis malè confessus fuit, hoc est præter Confessiones, & Communiones mortiferè sacrilegas, illa quoque mortalia, quæ obtinente relaxandi consuetudine confessus est, de integro confiteri oportet.* Ita Gummarus; & hæc quidem ejus verba jam tertio repetii, ut memoriæ altius impressa hæreant & tenacius, quàm ut citò excidant, præsertim cum distinctius eorum meminisse §. 3. necesse fuerit, ubi illud potissimum expendemus, quot & quanta ex hoc Gummariano dogmate onera Confessioni, ac pondera importunè adjiciantur.

Nihil porò hoc Paragrapho de Macario dixi, nihil de Gabriëlis; non quod nihil dicendum sit, aut hìc à Gummaro dissentiant tam concordés ejusdem Vergeriani & Arnaldici Trium-Viratus Collegæ, sed quod nec apertè æquè, ac clarè, nec in terminis, ut loquimur, id dicant, ut facit Gummarus: & habet hoc omnis factio, ut non omnia æquè clarè dicantur omnibus, sed hac in re ille, in ista confidentior plùs aliquanto hìc audet, ut ita in uno callidè experiantur, quid tutò deinde ac securè sustineri possit ab omnibus: & potui Macario aliquantulum parcere, ut qui Paragraphis sequentibus satis fatigabitur; ut tantilla quies invideri ei non debeat.

§. 2.

CONFESSIONES ILLO TEMPORE

facta, quo quis ex ignorantia etiam invincibili contra jus naturæ peccavit, tamquam sacrilega omnes reiteranda sunt.

Hoc tam acre absynthium Macariano hortio debemus, quamquam quid dico absynthium? amara quidem absynthium herba est, sed tamen salutaris; hoc verò Macarianum dogma amarulenti ita saporis est, ut ad animæ tamen salutem non faciat; faciat ad desperationem, & ad Conscientiarum, ut sequenti §. reipsâ fiet manifestum, carnificinam.

Audiamus porrò ante omnia ipsa Macarii verba, ex quibus mellitum illum ac dulciculum flosculum legimus. *Petet aliquis, inquit in Tyroc. pag. 374. & 375. num ergo quis debeat reiterare semper suas confessiones factas illo tempore, quo ex ignorantia contra jus naturæ peccavit? in nostra sententia quæstio habet majores difficultates, cum enim admittamus omnem ignorantiam juris naturæ esse vincibilem, consequens est, omnem etiam esse culpabilem. Iam autem docet communis Theologorum sententia sacrilegam, adeoque reiterandam esse Confessionem, quando in illa ex graviter culpabili ignorantia reticetur peccatum mortale;*

mortale; ob hanc rationem VALDE PROBABILE EST, quod talis DEBEAT OMNES ILLAS CONFESIONES REITERARE. Tum ita addit; & hanc sententiam vidi defensam Lovanii in Hallis 1670. sub Exim. Domino ac Magistro nostro Gerardo van Werm. Et verò Eximius ille 24. Martii dicto anno 1670. id ipsum Thesi 2. manifestè asseruerat: nec pigebit ejus sententiam hic describere, cum illam Macarius faciat suam, dum ait, & hanc sententiam, quam nempe jam jam asserui, vidi defensam &c. ita autem habet: ut quis ex ignorantia juris naturæ contra jus naturæ docendo peccet, requiritur, ignorantiam culpâ personali esse contractam, quod non requiritur, ut quis ex ignorantia juris naturæ contra jus naturæ agendo peccet. Quasi vero docere contra jus naturæ, non sit agere contra jus naturæ; sed id nunc non disputamus; & jam sæpè observatum est, novaturientis farinae Doctores quàm in alios severos, tam in se esse mites. Filium Theseos reputamus. Quicumque ergo deprehendit, se aliquo tempore per ignorantiam juris naturæ (etiam sine culpa personali contractam) contra illud graviter deliquisse, OMNES CONFESIONES SUAS, QUAS TEMPORE ILLO DURANTE FECIT, DEBET REITERARE. Nec talis sibi persuadeat, quod talia ignorantiae peccata per generalem Confessionem fuerint indirectè remissa. Neque per hoc, quod quis non sit confessus aliqua, quia ea peccata esse nescivit, excusatur à Confessione eorum, ubi ea mortalia esse rescivit, & CONSEQUENTER NON ETIAM A REPETENDIS CONFESIONIBUS ob affectum erga illa

intus perseverantem inutiliter factis. Hæc est sententia D. Van Werm; hanc vidit Lovanii defensam Macarius; hanc in Tyrocinio facit suam; ut adeo ex verbis Magistri clariùs discipuli mentem liceat cognoscere.

At enim de ignorantia invincibili procedit hujus §. titulus, Macarius autem de vincibili agit; tum etiam absolutè eas reïterandas esse titulus dicit, Macarius verò tantum *valdè esse probabile*, imo & contrariam sententiam probabilem esse pluribus sustinet; quin & illud addit; non esse reïterandas in eorum sententia, qui ignorantiam invincibilem à formali peccato negant excusare, sic ut multiplicis calumniæ notam turpiter contraham, qui fabricatum in meo cerebro titulum pro Macariano dogmate venditare ausim. Et sanè potest hæc esse aliqua, nec in speciem absurda exprobratio; ego valdè probabile esse dico, tu, quasi asseveranter id dicerem, calumniosè me traducis; ego reïterandas eas Confessiones doceo, quia omnis ignorantia secundum me vincibilis, omnis est culpabilis; & ne dubium esse possit, quid in eorum sententia judicem, qui in ignorantia etiam invincibili formale peccatum agnoscunt, illud disertè addo, in eorum sententia Confessiones eas omnes repetendas non esse; quid clariùs? tu tamen interim contraria mihi affingis omnia, & ad invincibilem nequiter ea extendis, quæ ad solam vincibilem cautè ego restrinxi. Audio, numquid præterea? nam quæ hæctenus quidem speciosè objiciebas, nihil solidi præter speciem habent. Tu vincibilem omnem

ais

ais ignorantiam, invincibilem dari in materia juris naturæ, & dari posse negas; fictène id neges, an verè, mox viderimus, negas tamen, & socium habes Eximium Huygens, nec in probatione ab eo sejungeris, dum uterque hanc paradoxo vestri rationem datis; omnem ignorantiam in materia juris naturæ esse vincibilem, quia omnis absolutè vinci potest, saltem per gratiam; nisi quod tu addas pag. 354. vincibilem eâ etiam dici ratione, quod superari, vinci que possit, *consulendo doctiores & superiores*: sed & illi *doctiores*, ut homines sunt, ita & ipsi ignorare possunt, & ut ipsi errare possunt in dando consilio, sic tu errare in sequendo potes; cum hoc tamen discrimine, quod illis impunè, & sine ullo crimine contrà ipsum jus naturæ consilium dare liceat, tibi sine peccato id sequi non liceat; atqui hoc non est ignorantiam superare *consulendo doctiores*, sed ex consilio doctiorum ipsum formale peccatum posse incurrere: hoc ergo cum Gummaro urge potius, omnem esse vincibilem, quia omnis absolutè vinci potest, saltem per gratiam; sed si tibi constare vis, eâdem pertinaciâ in materia etiam juris positivi, & facti invincibilem dari, aut dari posse, nega, & pernega, ne tuo ipse gladio à nobis juguleris: obtinet enim hîc æquè, atque istic clava ista vestra herculea *omnis ignorantia* (etiam juris positivi & facti) *absolutè vinci potest saltem per gratiam*. Pergamus porro, non enim noster hæret hîc nodus: omnis ignorantia juris naturæ est *vincibilis*, ita tu dicis, & nos tantisper cogitemus, ergo qui omnem

facis *vincibilem*, dum de *vincibili* agis, *nullam* excludis, & revera de *omni* agis; quod si de *omni*, etiam de illa, quam communius mecum Theologi *invincibilem* putant, & nominant; ego ergo dum *invincibilem* ignorantiam dixi, eam dixi, non quam tu, qui nullam hujusmodi admittis, sed Theologi passim *invincibilem* esse volunt, & tu *vincibilem* dicis, adeoque non excludis, dum iterandas esse confessiones contendis durante ignorantia *vincibili* factas, sed tua illa *vincibili*, hoc est, quae *invincibilem* aliorum in se etiam comprehendit sub nomine vincibilitatis, quia & illa *absolutè* *vinci potest*, *saltem per gratiam*, quod adversarii non negant, quoque adeo sensu *invincibilem* suam fateantur esse etiam *vincibilem*, & talem dici facile patientur: nulla ergo calumnia si confessiones omnes durante ignorantia factas, etiam eam, quae in scholis nomine *invincibilis* ignorantiae venit, iterari te velle jam inde ab initio Paragraphi dicebam.

Nec hic stabimus, ulterius tuis ipsius verbis convincendus venis: nam cujus haec vox est? *Cum vel non detur ignorantia invincibilis juris naturae, uti probabilius putamus, vel, SI DETUR: EQUIDEM NON EXCUSAT A PECCATO FORMALI, &c.* Noli tuam Thesim erubescere Praeses; tua est, & inter eas conclusiones, quas anno 1672. 12. & 13. Julii sustinui, ordine vigesima. Neque pudeat, quod inconstantior sententiam mutaveris postea in Tyrocinio pag. 353. ubi ita loqueris: *Secundum veriore, & in SS. Patribus fundatam sententiam nulla datur ignorantia juris*

juris naturæ, quæ sit invincibilis & inculpabilis, contrariam huic assertioni sententiam saltem quoad primam partem diu tenui, & bis in publicis Thesibus defendi: NULLAM SCILICET IGNORANTIAM INVINCIBILEM JURIS NATURÆ EXCUSARE A PECCATO, etiam supponendo dari talem invincibilem. At quia hoc multis nimis durum videtur, tandem assertionem hanc publicè defendi: licet valdè probabilem adhuc judicem alteram sententiam, eamque non contemnendis rationibus fulcire possim. Ne pudeat, inquam: veniam facilem meretur inconstantia, quæ tam plausibilem præfert rationem; mutasti sententiam, non quia verius, & in SS. Partibus fundatum magis erat aliud, sed quia hoc multis nimis durum videtur; nisi fortè quia hoc multis nimis durum videtur, exinde verior capit esse, & in SS. Partibus fundata sententia contraria. At herculè quantò laudabilior nobis fuisset Macarius (& esset Gummarus, & , ut alios taceam, Gabriëlis) si & hanc, & alias in variis materiis sententias feliciùs mutasset, & veriùs, nec deesse potuisset honesta ratio, ubi non illud tantùm obtineret, quod multis hoc & illud nimis durum videtur, sed quod & hoc, & illud non uno fulmine Roma damnasset: dixi porro feliciùs mutasset, & veriùs; nam non satis quidem sincerè sententiam suam mutasse hìc Macarius videtur; qui enim tam piis oculis dimissum à se dogma respectare pergit, ut valde probabilem adhuc judicet & non contemnendis rationibus fultum, nec aliam rationem prætexit, quàm quod

hoc multis nimis durum videtur, an non is idem quidem sentire, sed aliter loqui, & verba tantum, non animum mutasse censendus est, verba repetiturus eadem, si mutata phraseos ratio cesset, & *hoc nimis durum multis videri* designat? imo, si profundius rimamur, id quidem fecit, ut, cum ante hæeret dubius, daretur, nec ne ignorantia invincibilis, & ita dubiè loqueretur: *Cum vel non detur ignorantia invincibilis juris naturæ, uti probabilius putamus, vel si detur: equidem non excuset à peccato formali, &c.* alterutrum postea determinans, nec dari eam, nec dari posse planè definierit, tantum tamen abest, ut illud etiam negaverit, quod hypotheticè antea confidenter asseruerat, *si detur*, non excusaturam à peccato formali; ut etiam in Tyrocinio temperare sibi non possit, quin pag. 374. quod ante item pag. 353. fecisse eum vidimus, iterum exclamet valdè probabilem eam esse sententiam, quæ, & invincibilem admittit, & eam à culpa negat excusare; hoc tamen constanter sustinet, nihil inde ad difficilem illam tot Confessionum reiterationem sinisteriùs posse concludi: & in hoc præcipuus rei nostræ cardo vertitur, id nitidè ut ostendatur, ignorantiam invincibilem, si non excuset à culpa formali, nec excusare ab illa ipsa Confessionum reiteratione. Id autem ut agam, dabo illum honorem Francisco Simonis, & Ulico Jonson, ut quod apud eos Confessarium reperi, eorum etiam verbis illustrem, tantoque id agam libentiùs, quòd Macarium alter, alter

alter Gummarum presè impugnet, quorum scilicet hac in re affinis est, & communis sententia.

Ac primo quidem Franciscus Simonis hoc pag. 23. ponit, & probat consecrarium, *is qui agendo contra legem naturæ peccavit invincibiliter ignorans legem, justificari non potest eâ ignorantia*: IMO SACRILEGIA ACCUMULAT, UTENS INTEREA SACRAMENTIS ECCLESIE.

Etenim manente eâ ignorantia, fieri non potest, ut suscipiat eam animi dispositionem, quæ voluntatem peccandi excludat: nulla detestatio peccati excludet voluntatem id faciendi, quod omnino ignoratur esse peccatum; quæ res est manifesta.

Hinc sequitur NON SINE SACRILEGIO EUM UTI SACRAMENTIS; non enim excusat ignorantia: est namque ignorantia juris, aut certè ignorantiam juris naturæ involvit. Non ignorat integrè confitendum esse, non etiam statum gratiæ esse necessarium, ut sumere liceat Eucharistiam, ignorat se non confiteri integrè; uti & non esse se in statu gratiæ: hæc facti ignorantia reipsa ignorantiam juris includit. Ignorat scilicet, se non confiteri integrè, quia ignorat se peccasse contra legem naturæ: hoc verò ignorat, quia legem naturæ ignorat. Hæc juris naturæ ignorantia tollatur, & sciet se non confiteri integrè, seque non esse in gratia: non potest mereri excusationem ista facti ignorantia, nisi & mereatur ignorantia juris, quam includit.

Tum ita ad aliud Consecrarium procedit: Is qui agendo
contra

contra legem naturæ peccavit olim invincibiliter ignorans legem; obligatur non solum confiteri peccatum illud, sed & iterare confessiones omnes, quas fecit in ea ignorantia, & confiteri sacrilegia toties commissa, quoties Sacramentis est usus. Etenim & irrita fuit omnis confessio & sacrilegus Sacramentorum usus, ut patuit. Vidit hoc omne genus Confessarii Autor Theseos (D. Van Werm) cujus priorem partem supra dedi (& nos supra dedimus) quicumque ergo deprehendit se per ignorantiam juris naturæ graviter deliquisse, omnes confessiones suas, quas tempore illo durante fecit, debet reiterare.

Ades nunc huc Gummare, & mecum ea repete, quæ pag. 52. congerit Ulicus Jonson ad argumentum sextum; & si hæctenus refellere eum, vel, ut nos putamus, non potuisti, vel, ut tui nos volunt credere, dignatus non es; audire eum saltem ne pigeat; cæterum nescio an superbiusculi id animi non sit Scriptores ita alios passim despiciere, ut vix ulli respondere digneris; exspectat responsi aliquid Gerardus van Vianen, exspectat hic ipse Ulicus Jonson, exspectat jam dudum, & frustra, Eruditissimus D. Du Bois; vigila Gummare, & attende; vera, & germana caritas humilis est, & neminem despicit; ego certè quidlibet malim suspicari, etiam convictum te esse, quam superbum; nunc ad Ulicum.

Si actio, inquit pag. 52. legi naturæ contraria statuat hominem, qui legem illam invitus ignorat, verè coram Deo cri-

criminis reum, supplicioque obnoxium, homo ille justificari numquam potest ullo modo, saltem quamdiu ignorantia involuntaria (qualis sine dubio vestra est, quæ non alio sensu, ut vidimus, vincibilis est, quàm quod absolutè vinci potest saltem per gratiam) perseverat: non per Sacramentum Baptismi, non per Sacramentum Pœnitentiæ, non etiam per Martyrium; nam nullo ex his medio justificari potest sine contritione, juxta illud Tridentini Sess. 14. c. 4. fuit autem quovis tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic contritionis motus necessarius. Contritio porro debet involvere propositum non peccandi de cætero, debetque excludere voluntatem peccandi; atqui ejusmodi contritionis motum elicere numquam potest homo, de quo agimus: nam quamcumque contritionem illum cogitaveris elicuisse, cum illa poterit stare voluntas peccandi, sive ponendi illam actionem, quam invitus ignorat legi esse contrariam: imo si ex ignorantia involuntaria (& ita invincibili, ut absolutè tamen possit vinci, saltem per gratiam) certò mihi persuadeam, fornicationem V. G. in certis quibusdam circumstantiis lege caritatis mihi esse præceptam, omnis mea contritio necessariò tacitè involvet voluntatem in istis circumstantiis fornicandi, adeoque peccandi; tantum aberit, ut voluntatem peccandi excludat. Hinc est,

Confectarium primum: Confessiones omnes istius hominis sunt irritæ: nam caruit contritione verâ, cujus defectu confessio est irrita.

Confectarium secundum: Confessiones omnes sunt iterandæ: nam confessio irrita est iteranda.

Hæc in unum quidem Gummarum Ulicus, at non unum Gummarum ferit, ferit & Macarium: facit enim consentiens utriusque inter se doctrina, ut, quod ex alterutra consequitur, ex utraque consequatur. Uterque *omnem ignorantiam*, etiam eam, quam cæteri passim auctores *invincibilem* vocant, *vincibilem* dicit. Uterque hanc eandem rationem adfert, quia *omnis*, atque adeo famosa illa etiam *invincibilis*, vinci absolutè potest, saltem per gratiam. Atque ita pari hætenus passu uterque procedit; prævolat dein Macarius, &, quod ex Gumhari sententia deducit alius, ipse in sua sententia admittit confectarium; & valde probabile esse ipsemet contendit, omnes confessiones esse reiterandas, quæ durante ignorantia *vincibili* juris naturæ fuerint peractæ; sic tamen ut per *vincibilem* non excludat Adversariorum *invincibilem*, utpote, ipsis etiam fatentibus Adversariis absolutè, *vincibilem*, saltem per gratiam. Jam vero cum is Theologus *valde probabile* esse dicat, qui probabilitatis hostis acerrimus, in suscipiendis præsertim, & administrandis Sacramentis, nihil, nisi quod certum est, aut saltem, ubi omnia probabilia, id solum quod tutius est, ad praxim admittit; potuit absolutè dici in titulo, quod valde probabile Macarius dixerat & manifestè tutius est: atque ita hanc quoque calumniæ speciem abstergimus, & hujus paragraphi titulum planè facimus Macarianum.

§. 3.

EXCUTITUR DILIGENTIUS

*hic primus anfractus, & quàm everfivus fit
Confessionis pluribus ostenditur.*

ADsum vobis iterum inconsiderati Sacramenti Pœnitentiæ Reformatores, nec solus, sed utrumque latus iisdem stipatus subsidiis, Franciscum inter & Ulicum medius, egregium illud, & nobile Theologorum par mecum in arenam reduco.

Iterandæ sunt Confessiones omnes durante consuetudine recidendi peractæ, & tamquam sacrilegæ iterandæ: ita nos §. 1. docebat Gummarus, & erubuisse putem cum talia doceret, docebat tamen; Iterandæ sunt Confessiones durante ignorantia juris naturæ, etiã invincibili peractæ, ita §. 2. docebat Macarius, & ex Gumhari sententia inferebat Ulicus Jonson: non contemnendus cuniculus est, ignoscant mihi quicumque Adversarii sunt, non inanis suspicio est, multum ruinæ Confessionis hic cuniculus minatur, quod ferri non potest onus, excutitur; excutitur jugum, quod tyrannicum est, & frequentes illæ iterationes, & reiterationes Confessionum eò denique pertinent, ut nulla fiat omninò Confessio, ut carnificina fiat conscientiarum, ut in desperationem agantur anxie fidelium mentes.

Gg 2

Audi

Audi Franciscum Simonis : *Scopus* , inquit pag. 26. *dogmatis capitalis* hic est : *Confessio carnificina conscientiarum* , ac denique *desperatio*. Agit autem de peccatis ignorantiae juris naturae : *Scopum hunc videbis* , si attenderis ; primo , *Confessiones ejus hominis* , qui peccavit olim ignorans , omnes fuisse irritas , & sacrilegas durante ignorantia , adeoque iterandas : in hac vero iteratione , si confitentem fugerit circumstantia , quam postea discat graviter adversari legi naturae , rursus iterandas esse omnes , & sic porro : Secundo , neminem quantumvis doctum , aut sanctum , sibi persuadere posse , se depulisse ignorantias omnes juris naturae tam varii , tamque implexi in tanta varietate materiarum , Iustitiae , Caritatis , Religionis , Castitatis , aliarumque virtutum : adeoque neminem sibi posse persuadere , nullum superesse istius generis peccatum sibi expiandum. Nulla diligentia , nullae Confessionum iterationes securum reddent. Nec adhuc potest diglutire hunc bolum , ergo illum iterum masticat in supplicatione ad Pontificem Maximum pag. 28. *His paucis animum advertat* , tua Sanctitas , is qui olim ex invincibili ignorantia (quae tamen absolute vinci possit , saltem per gratiam , & hoc sensu sit vincibilis) peccavit graviter , extra Dei gratiam vixit , quamdiu deinde in ignorantia vixit : Confessiones iterandae omnes ; si quid postea novi discat hujusmodi peccati olim commissi , nihil actum iteratione illa Confessionum , iterandae rursus omnes. Si quid ignorantiae , ex qua olim peccavit graviter , adhæreat usque
ad

ET INFELIX CONCORDIA. 237

ad mortem, supplicii destinatur æternis luenda illa omnis peccatorum series, Confessiones sacrilegæ, cæterorumque usus Sacramentorum, tot sacrilegiorum reus. Iudicet tua Sanctitas an aberraverim, scopum dogmatis designans Confessionem carnificinam conscientiarum, ac denique desperationem: eadem inculcat, repetitque pag. 33. & alibi: usque adeo digeri illa satis non possunt Catholico stomacho.

Instat æquè pressè Ulicus Jonson, & eâdem parte Gumarum aggreditur. Pag. 53. audiamus: Confessiones omnes sunt iterandæ sed & Confessiones, durante ignorantia iteratæ, rursus sunt irritæ deficiente contritione verâ, quæ haberi non potest, dum ignorantia perseverat (ut supra probatum est) iterandæ sunt igitur iterum, tertio, sæpius, nihil umquam valituræ: en carnificinam conscientiarum. Quæ igitur spes salutis homini miserrimo? eliciat, inquires, caritatem Dei super omnia in gradu quodam perfectissimo: at quæ potest? caritas necessariò includit voluntatem seriam numquam graviter offendendi Deum, quem amat super omnia: caritas autem istius hominis (de quo supra §. præcedenti) involvet propositum committendi fornicationem in iis circumstantiis, in quibus ex ignorantia minimè voluntaria (& invincibili, absolutè tamen vincibili, saltem per gratiam) iudicat se lege caritatis obstringi ad fornicandum, erit igitur caritas illa voluntas peccandi, atque adeo caritas nulla. Quod nam igitur suggeris remedium animarum Medice? nihil ego isti homini superesse video, præter abyssum desperationis,

rationis, unde emergat numquam. Expectabo ut suggeras remedium aliquod: haecenus ille; & adhuc expectat patienter, sed expectet licet, nec dum suggerere aliquod dignatus est Gummarus, aut potius nam, jam dixi, quidlibet suspicari malim, quàm à superbia rationem tam pertinacis silentii petam.

Nec prætereundum hîc videtur, quamquam ad sectionem primam propriè id spectet, confectarium aliud de absolutio-
ne, quod argumento septimo ad hominem pluribus & accuratè prosequitur; hæc summa est; absolutio dari non potest, saltem extra necessitatem, nisi certò moraliter constet de fut^o senti dispositione pœnitentis; hæc in eo sufficiens non est, nisi adsit sufficiens contritio, nec erit ea sufficiens, quamdiu aderit ejusmodi aliqua ignorantia; debet ergo moraliter certò constare, nullam in pœnitentis animo ignorantiam hujusmodi residere: & quando id constabit? nam an ipse tam temerarius sit Gummarus, ut id de se affirmet? quid tu autem ad hæc Gummare? in tua doctrina vitium est, an in Ulici dialectica? nam ubi tam horrenda confectaria video, in alterutra vitium esse necesse est. Sed frustra est; silentarius nobis factus est Gummarus, tacere certus est.

At non tacebo ego, & jam dudum, opinor, lector, proprium aliquid à me expectes, qui tam liberaliter aliena retuli; ego verò reliquum paragraphi mihi vindico; confectariis jam datis suum pondus adjicio, & periculosum
cuni-

cuniculi anfractum diligentius perscrutans, per tot tamque frequentes Confessionum iterationes, ad nullam denique iri demonstro, res paulò altius repetenda est.

Res confiteri dura, & grande Confessio onus; quid? superbum, ut sumus, homines genus, & ad propriam attentum gloriam nos accusare ipsos? deque occultis, & infamibus prorsus criminibus accusare? quod in equuleo tormenta inter & minas non manifestaremus, id sponte & liberè homini alteri proderet? quæ in nobismetipsis erubescimus facta, quorumque adeo memoriam in nobis, si possumus, ipsis extinguamus, ea & eloqui alteri, & novam rursum in cognitionem, sic quasi novam in lucem reproducere? heu! quàm pudibundâ fronte, quàm tremulâ linguâ, quàm mæstum suspirantibus labiis, quàm pudore suffusus genis id fieri necessè! verè grande Confessio onus, & dura res confiteri! Da mihi puellam cæterà probam, & honestam: sed heu! illa, illa proba, trahente foris diabolo, titillante intus libidine, moroso consensu in mollitiem turpiter incidit; aut etiam invitante prætereà libidinoso scurrâ, & alliciente loci solitudine, victrici concupiscentiæ (cui nempe ex novaturientium laxissimo, & contra Concilium Tridentinum falsissimo effato resisti non possit) semel succubuit infelix. Da mihi matronam optimæ totâ urbe famæ, & honestissimam vulgò habitam, & erat sanè cur haberetur; & illa tamen, ut est proclivis in malum natura nostra, absente diutiùs marito, solitudinis pertæsa reditum dum
 sus.

suspirat ; ecce tibi , communis familiæ amicus peregrè advenit , lautè pro amicitia hospes excipitur ; nihil hactenus mali , sed periculi plena omnia ; ecce media intervenit concupiscentia , illa , illa victrix , impuros ignes afflat diabolus ; hospitalitas transit in libidinem , & , quod mediâ ante horâ vel cogitare horruisset , reipsâ totum violat maritalem perfida adultera : sed mox , ut non erat de meritio grege , vix admissum est crimen , & jam erubuit , & , quod semel admisit , millies damnavit. Eheu ! quæ deinde in puella illa , quæ in hac matrona interna lucta , quàm anxia , quàm assidua ? dum & facti piè pœnitet , & ad Christianam Confessionem assurgere tentant pœnitentes feminæ ; & interim obluetur pudor , gravis hostis , revocat naturalis verecundia , ipsa pertinaciter resistit natura , & turbatus intra viscera ebullit sanguis ; viden , ut expallescant ? ut lucem fugiant , & hominum frequentiam , ut solæ in obscuras latebras recedant ? & in hac solitudine tamen , & in his tenebris adhuc se erubescant. Ægras suspicantur Domestici , solantur Parentes , Sorores , Conjux , sed refricat turpem memoriam ipse Domesticorum aspectus , & importunum solatium ; & cujus facti solæ ipsæ sunt testes , ejus omnes putant esse conscios ; ergo in solitudinem iterum , iterum in latebras , ubi suis se lachrymis , & gemitibus exedant. Vah ! hæc de me fateri crimina ! nec alieno ore , sed proprio fateri ! & quid Sacerdos cogitabit ? & hujus ego vultum ultrâ , & oculos subire potero ? & non emori

ET INFELIX CONCORDIA. 241

emori toties videbor, quoties aut à me ipsum, aut ab ipso videri me credam? & ut me non videat, quæ de me etiam absens non suspicabitur? dum hæc cogitationum turbæ noctibus integris insomnes animas fatigant, dum fauces præcludit dæmon, ne suum ipsæ dedecus umquam eloquantur, dum cum dæmone conspirat ingenitus pudor; non deserit miseris miserator omnium Deus, & cælestes gratiæ suæ motus benignus emittit: optimè: recreantur paululum (tanta est Divinæ gratiæ vis) pectus iterum, atque iterum percutiunt, & semiapertos oculos ad cælum prope aufint tollere; in genua provolvuntur, & reconciliari suo Deo, quovis velint commodi dispendio: tenella membra ciliciis, & voluntariis ejusmodi afflictionibus crucient, excusum corpusculum jejuniis macerent, ipsum sanguinem, uti nunc lacrymas, & vitam profundant, quidlibet demum patiantur, dummodo confiteri necesse non sit.

Et verò Trium-Viri, rigidi pœnitentiarum amatores, si æqui estis rerum æstimatores, id mecum statuetis, peccatorem vix esse ullum, qui non pœnitentias malit subire quaslibet, ipsamque adeo confessionem maximæ gravissimæque instar pœnitentiæ non habeat.

Instat interim fortior è cælo vis; se suumque pudorem christianâ fortitudine superent, & quod facere impiè contra Deum non puduit, id pro animæ salute utiliter, & piè confiteri non pudeat: vincit gratia, abstergunt lacrymas, confiteri certæ sunt, surgunt, ad templum procedunt,

H h

sub-

subinde tamen domum respectantes; ter sedem confessionalem tangunt, ter revocantur, & ipse indulgens animo pes ad eundem tardus, & tarda ad confitendum lingua est: heus infelices! jam eratis in portu, & procellosum mare sic miseræ repetitis? agite, expectat vos in Ministro & Vicario suo ad veniam, & amplexum paratus Deus, securitas Conscientiæ, peccatorum venia, Gloria æterna, Dei amicitia uno tantum constabunt verbo, difficili illo quidem, sed uno tamen: agite semel tantum, quantulum est quod exigitur? semel tantum dicere opus, tormenti id quidem genus est, sed perbreve & nisi recessissetis, jam dictum fuerat; agite, semel dicite, & æternum licebit salubriter tacere, imo & oblivisci. Audimur, redeunt alacriores, tantum potuit una hæc, & brevis vox *semel*: salva res est, à gemitu incipiunt, desinunt in lacrymas, & jam confessæ sunt, felices, quæ semel eloquendo æternum, & apud homines silentium, & apud Deum oblivium suo crimini induxerunt.

Nunc tuam Lector fidem! si in Macarium illæ, si in Gümmarum incidissent, putas inducendas fuisse, ut sæpius idem confiterentur, & non potius obdurandas ut nunquam? putas reversuras fuisse in templum ad animæ salutem, & non potius desperabundas domum ad laqueum? quæ enim eorum vox, quæ eorum est oratio? age & pudorem superare assuesce, qui sæpius superandus erit; semel peccasti, at non semel erit confitendum; quod semel admisisti, centies erit repetendum: quid ita? si in idem peccatum,

tum, quod multis hodie cum lacrymis confiteri paras, pro humana corruptæ naturæ fragilitate denuò relabaris, ipsa hodierna irrita est confessio, & repetenda; si, excusso quantumvis diligenter Conscientiæ sinu, quidquid occurrerit dubiè aut certò, candidè totum dubiè, aut certò, uti habes conscientiam, elocutus fueris, ex ignorantia intereà juris naturæ invincibili, nec alio sensu vincibili, quàm quod absolutè vinci potuerit saltem per gratiam, peccasti, & id tu peccatum nunc taces, non voluntariè, sed ignorantè, quia scrupulum ejus, quia conscientiam non habes; nil proderit confiteri, si deprehendas postea jus naturæ à te quantumvis ignorantè violatum; repetendæ confessiones omnes, quia irritæ omnes, omnes fuerunt sacrilegæ: repententur igitur; at si & post reiterationem illam novi aliquid ejusmodi occurrat, reiterationes omnes sunt denuò, & ita tertio, sapius, imo si ad mortem usque ignorantia aliquid adhæserit, restant peccata, non nisi sacrilegè confessa, æternis pœnis luenda omnia, nulla enim valida fuit durante hâc ignorantia, aut esse potuit contritio; nulla fuit valida, aut esse potuit confessio; & frequens ille, ac toties repetitus Sacramenti usus non delevit peccata, sed sacrilegiis cumulavit; age ergò, pudorem omnem assuesce vincere, semel peccasti, non semel erit confitendum; non semel illud pudoris martyrium subeundum, quod semel admissum centies eloquendum est; nullus confessionum finis, nec ulla tamen post eas omnes reiterationes securitas, & quis omnem ignorantiam

juris naturæ, tam varii, tamque in centum materiis implexi à se depulsam esse temerariè confidat? & ut id de se præsumat pœnitens, quis de pœnitente suo Confessarius moraliter id certò judicet, quod ne probabile quidem ulli Probabilistæ fiat? tam certum ergo erit moraliter, neminem esse dispositum sufficienter ad absolutionem, quàm certum erit, neminem ab omni omninò ignorantia juris naturæ esse immunem. Cui ergo demum impertiri possit absolutio? aut quis tam sit præsumptuosus, ut cum tanto sacrilegii periculo confiteri audeat? tuam igitur fidem Lector! poterit hæc tam blanda vox, & tam suavis de Confessione sententia (est autem hæc, ut vidimus, partim Macarii & Gummari, partim ex eorum placitis per necessariam consequentiam sequitur) poterit, inquam, resiliens ad Sacramentum revocare, & non potius sponte etiam & alacriter accedentes avertere? Nota ergo diligenter artificium, & noxium, nec contemnendum cuniculum, materiæ sacramentalis simul ac formæ destructivum; confessionis illud tam grande, ut vidimus, & experimur, onus novis ad desperationem usque, & animarum carnificinam oneribus immites cumulant; atque ita paulatim intelligitur, quod in ipso paragraphi limine obscurius videbatur, ad nullitatem Confessionis per tot etiam, tamque frequenter iterandas confessiones per cuniculum subdolè perveniri. Nimis scilicet quàm verum est Salomonis Proverbium *qui vehementer emungit elicit sanguinem* Prov. 30. v. 33. quam gnomen rigidis
Con-

ET INFELIX CONCORDIA. 245

Confessariis opportunè aprat Cornelius à Lapide ; & possumus filii meminisse , dum Patris verba legimus ; nec historiam opinor Reformatores illi nostri è sacris Codicibus utilius ruminarent aliam, quàm quæ de Roboamo habemus 3. Reg. 12. ubi id ante omnia vellem secum attentè exigerent, quæ denique causa fuerit tanti, tamque assidui schismatis, quo & à Roboamo simul, ac domo David decem tribus irreparabili damno defecerint ; ne & suo ipsi rigore, si pergant, id umquam efficiant, ut sed ad alium anfractum potius nos eamus.

ARTICULUS II.

*Secundus hujus cuniculi anfractus circa
Sigillum Sacramentale Confessionis.*

NUllus in militari expeditione obsessæ urbi fatalior cuniculi locus, quam, in quem omnes ambages & anfractus desinunt, & qui recipiendo militari pulveri destinatus est : nec ullus sacramentalium cuniculorum Confessionis fatalior anfractus, quàm qui infirmando Confessionis Sigillo paratur ; nisi id plus fortè est, quàm cuniculum fodere, & potius accensum fomitem ipsi pulveri admovere ; & verè actum est profus de Sacramento, si hanc semel flammam Sacramentales cuniculi conceperint, & , uno convulsa impetu, in auras ruinosa abit Sacramentalis Confessio.

Res.

Res confiteri dura est, jam id articulo superiori vidimus; & de industria studiosè, & pluribus, & ad oculum, ut loquimur, demonstravi; jam ante enim prævidebam, ejus usum articuli præcedentis minimè circumscribendum angustiis; sed ad hunc etiam articulum facturum vivis id semel coloribus depinxisse, & vivaci ideâ semel id comprehendisse. Durum igitur, non enim est cur id dissimulemus, durum est, ad interiora viscera, & abstrusos conscientiæ & cogitationum recessus, soli Deo nobisque pervios hominem volenter admittere, sordesque ei suas omnes detegere; sed grande ut id sit onus, & ita grande, ut ad fidem nostram benè cæterâ dispositos, hoc & deterreat unum, & avertat Hæreticos; volentes tamen patienter æquè, ac fortiter humeros submittit Christiana pœnitentia, dum divinâ & gratiâ adjuta & luce fidei illustrata, in Confessario Dei Ministrum & Vicarium intuita, Deo se, non homini confiteri Catholicè credit, surdo quidem non loqui, sed loqui muto, in ejusque auribus sua cum suis verbis peccata, ad æternum silentium salubriter sepeliri. Ita est; Confessionem factam rectam conservat arctum illud, & multiplici jure, naturali, Divino, Ecclesiastico, sic quasi totidem firmatum nodis Sacramentale Confessionis Sigillum, quos adeò nodos si aut solvere, aut laxare inceperis, næ tu eversum pœnitentiæ cuniculum planè perficis; imo potius, ut dixi, in certam ejus ruinam subterraneo pulveri de cuniculario incendiarius factus, ignem injicis.

Non

ET INFELIX CONCORDIA. 247

Non accuso Trium-Viros, quasi hunc etiam tam fatalem cuniculum fodiant, aut incendiarium fomitem accendant, & rotent: est tamen cur Gummarum saltem & Macarium examinem, absolvere æquè ac damnare paratus: faciam id porrò ita sincerè, ut ex ipso fine cognoscere liceat, quàm fidelis, & ab omni calumnia alienus longiori hoc capite flexus, & ambages cuniculosque eorum omnes percurrerim.

§. I.

QUID HAC IN MATERIA
Romana Inquisitio nuper damnaverit.

Quò periculosiora sunt mala, hòc sollicitiùs eorum primis obstandum principiis; ut adeò Roma, uti Fidei Catholicæ universim, ita Sacramentorum præcipua vindex, primis hac in re Novaturientium conatibus resistere tantò diligentius debuerit, quantò propiùs eum certa Sacramenti Pœnitentiæ ruina conjuncta est; & fecit id sanè Roma perquam diligenter, nec ullam indulgens moram vix audire potuerat, moveri in Belgio capisse aliquid à Bajo-Janseniana factione contra Sacramentale Sigillum, & jam in Belgium Decretum expedierat.

Erud.D.Franc.vander Vliet S.T. Lovanii Licentiatus, Canonicus graduatus, & in Seminario Archiepiscopali Mechliniæ Professor, & ne alicujus tituli obliviscamur, jam à paucis heb-

hebdomadis in novam illam, & strictam scilicet Theologiæ Lovaniensis Facultatem adlectus (video enim & illum subscripsisse articulis, quos, ut Lovaniensis doctrinæ articulos, Gummarus proposuit) hic inquam Professor hanc ibidem posuit, & sustinuit Thesim die 19. Febr. 1682. *oritur ex Confessione Sacramentali Sigillum, quo obligatur Confessarius ex justitia, & religione, quidquid peccati, & illi affine in confessione intellexit, silentio involvere*: nimis ea quidem, bone Professor, tenuiter, hæctenus indubitatum erat, non ex justitia modo, & religione, sed ex jure naturali, divino & Ecclesiastico obligatum esse: sed quid dicam? qui velit postea solvere nodum, prudentior est, quàm ut eum ante valde stringat; pergit autem infelix Thesista, quæ verba majusculis literis imprimenda do, sunt enim secundum apices omnes ea ipsa, quæ in Romano mox Decreto proscripita legentur: **SCIENTIA EX CONFESIONE ACQUISITA UTI LICET, MODO FIAT SINE DIRECTA AUT INDIRECTA REVELATIONE, ET GRAVAMINE POENITENTIS, NISI ALIUD MULTO GRAVIUS EX NON USU SEQUATUR: IN CUJUS COMPARATIONE PRIUS MERITÒ CONTEMNATUR.** Nec dissimulandum est ejusdem coloris pertinens: *Non est improbable quod olim, in quibusdam casibus licuerit uti scientiâ ex Confessione acquisitâ, in quibus modo non liceret.*

Dici vix potest, quantus ab una hac Thesi non Mechliniæ modo, sed toto Belgio strepitus auditus, indignabatur quisquis Sacramento Pœnitentiæ benè pièque volebat;

calamum stringit R. D. Antonius Suivius; ore & manu pugnat D. Nicolaus du Bois, dum eam voce & scripto, in Cathedra, & libris doctrinam debellandam suscepit, nec destitit, donec Romanus Senatus litem diremit, & invidet licet D. Vander Vliet, dum ejus Thesim reprobat, & omninò proscribit Romana Congregatio, causam Domino Du Bois feliciter adjudicat. Quid interim Gummarius? tacebat homo; an & Thesim probabat? nescio; hoc scio, bene hoc tempore conveniebat Pontificio Collegio cum Seminario Archiëpiscopali; cæterum, an, & quid suspicionis secum adferat Gummarianum illud silentium, suo loco videbitur.

Interea non satis sustinet Theseos suæ invidiam, & bonorum omnium non otiosas indignationes & querelas: quid agat? Consultit sua Lovanii oracula, & puto Pontificia, non Romana illa, sed Lovaniensia, & ita à Collegio Pontificio dicta: alteras edit Theses, quæ & priorum sint Apologeticæ, & earum duritiem temperent; & conclusionem quidem secundâ ita invidiosâ de Sigillo positionis sensum limitant, ut eam tantùm velint intelligi de usu scientiæ ex confessione acquisitæ cum gravamine pœnitentis seclusâ quâcumque revelatione: sed nihilo hæc Theses alteræ primis feliciores, aliquantò etiam deteriores fortunam nactæ sunt; nam & illa explicatio Romanis displicuit, quod cum priori Thesi commune est, & ipsa præterea hæc disputatio altera auctoritate Regiâ interrupta est & con-

tinuari prohibita: ex hoc, ut solent vetitæ merces, copiosius spargi, & distrahi exemplaria curarunt, ut, quo possent modo, infelicem interruptæ disputationis successum compensarent. Nunc ipsam Censuram audiamus.

Feria 4. die 18. Novembris 1682.

In Congregatione Generali S. Romana Universalis Inquisitionis habita in Conventu S. Mariæ super Minervam coram Eminentissimis ac Reverendissimis DD.S.R.E. Cardinalibus in tota Republica Christiana, contra Hæreticam pravitatem Generalibus Inquisitoribus à S. Sede Apostolica specialiter deputatis.

P Ravia matura consultatione DD. Consultorum facta fuit discussio sequentis propositionis: Scientia ex Confessione acquisita uti licet, modo fiat sine directa aut indirecta revelatione, & gravamine pœnitentis nisi aliud multò gravius ex non usu sequatur: in cujus
com-

comparatione prius meritò contem-
 natur : (est hæc ipsa , ut vides , Thesis D. Vander Vliet
 diei 19. Februarii 1682.) addita deinde explicatione
 (in secundis nempe Thesis 6. Iunii eodem anno Conclusione 2.)
 sive limitatione ; quod sit intelligenda de usu scien-
 tia ex Confessione acquisita cum gravamine pœ-
 nitentis seclusa quacumq³ revelatione ; atq³ in casu,
 quo multo gravius gravamen ejusdem pœnitentis
 ex non usu sequeretur ; & statuerunt dictam pro-
 positionem , quatenus admittit usum dicta scien-
 tia cum gravamine pœnitentis , omninò prohi-
 bendam esse etiam cum dicta explicatione sive
 limitatione ; & presenti Decreto prohibent , ne
 quis ultra audeat talem doctrinam publicè , aut
 privatim docere , aut defendere , sub pœnis arbitrio
 S. Congregationis infligendis : mandantes etiam
 universis Sacramenti Pœnitentia Ministris , ut
 ab ea in praxim deducenda prorsus abstineant .

FRANCISCUS RICCARDUS S. R. & Universalis
 Inquisitionis Not.

HÆc satis sint de D. Vander Vliet & infausta ejus Thesi, cæ potissimum occasione relata, ut intelligant omnes, quàm non impune, nec sine Romana Centura in hac cuniculi parte laborare liceat: & primum quidem ligonem in ea Thesi fixerat Seminarii Archiepiscopalis Professor, mox plures habiturus socios, & in eodem secum cuniculo fossores, nisi primis bene conatibus Roma, & eodem ipso anno restitisset; & providè; intelligebat enim Roma nec brevius posse, nec periculosius, quàm hanc parte, Sacramentum Pœnitentiæ expugnari.

§. 2.

QUID DE HOC SIGILLO
sentiât Macarius.

EXaminandus hîc nobis venit R. D. Havermans, de quo id quidem certum est, non tam profundè eum ligonem agere, quam §. præcedenti Archiepiscopalis Professor foderit; sed neque id dubium est, otiosum eum profus non esse; & suspectum meritò est, quod habet in *examine* pag. 279. *boni tamen Confessarii, qui que amat salutem pœnitentis, est aliquando inquirere extrâ Confessionem de vita & moribus sui pœnitentis, idque sine Sigilli fractione fieri posse, omninò indubitatum est; & secundum illam notitiam dirigere sese potest in Confessione, prout scio à piis & doctis Confessariis*

riis practicari ubi enim ex domesticorum, vel aliorum fide dignorum testimonio sciret Confessarius pœnitentem adhuc in eadem cecidisse vitia, credere non deberet pœnitenti contrarium asserenti: quid autem? curiosa illa & sollicita in vitam & mores alienos apud Domesticos inquisitio, ab eo facta, qui Confessarius ejus esse, & praxim inquisitionis hujusmodi suis in libris operosè inculcare scitur; nihil putemus periculi continere, ne cujusdam criminis suspicio apud illos ipsos domesticos suboriatur? nec ita hi secum cogitent: hæc à me de eo, & illa quæsit, & Confessarius ejus est, de quo quærebat, nec solebat in hanc saltem, & illam materiam inquirere: & hæc dum cogitant, ut sumus naturâ creduli, præfertim in malum, & temerariis facilè abripimur judiciis, non pronum erit sinisterius quidquam de ipso pœnitente opinari? certè, utcumque *id sine Sigilli fractione fieri posse omnino indubitatum* putet Macarius, rem ego dico non levi periculo obnoxiam, quàm enim facilè in inquisitione illa Confessario non satis advertenti vox excidat aliqua, ferax deinde multarum suspicionum materia; ut ut est, nemo quisquam à revelatione plus distat, quàm qui omninò tacet, nec vulgaris prudentia est, ita examen illud suis aptè verbis temperare, ut nihilò plus domesticorum ulli suspicionis abiturus relinquat, quàm primùm adveniens invenerat.

Breviùs loquitur & planiùs, pag. 176. *certè antiqui Patres & Theologi non ita quoad Confessionis Sigillum scrupulosi erant, ac nunc sunt Casuistæ.* Sanè dictum illud Macaria-

num Archiëpiscopale Seminarium redolet, nec multùm
 abludit ab eo pertinente D. Vander Vliet *non est improbabile,*
quod olim in quibusdam casibus licuerit uti scientiâ ex confes-
sione acquisitâ, in quibus modo non liceret. Quod pertinens
 non est quidem censoriâ virgâ notatum, sed tamen ad eam
 Thesim pertinet, quæ, cum ipsa omninò prohibita sit, &
 proscripita, non potest non aliquid labis iis adspargere om-
 nibus, quæ ad se pertinent. Quid ergo ait? *certè antiqui*
Patres & Theologi non ita quoad Confessionis Sigillum scrupu-
losi erant, ac nunc sunt Casuistæ. Quis porro id ait? is, qui
 præsentem, ut vidimus, Ecclesiæ praxim nauseabundus
 fastidit; is, qui modernam Ecclesiam in administratione
 Sacramenti pœnitentiæ degenerasse scribit; is, qui unam
 antiquioris Ecclesiæ praxim suspirat, eam laudabilem
 dicit, & ad primum pristinumque vigorem revocari in
 Ecclesia hisce temporibus, & restitui vult, is denique,
 qui, quidquid in fide & moribus labefactatum est, id omne
 recentioribus Theologis & Casuistis acceptum refert, is
 nimium scrupulosos Casuistas dicit quoad Sigillum Con-
 fessionis; quid autem? nimium scrupulosos? & hoc de
 Casuistis? quos laxones passim vocat, quos laxissimis
 laxitatibus perdere omnia, & corrumpere, & laxo om-
 nia definire ore, & laxis ampliare manibus credere nos
 vult. Mira profectò loquitur, non solent cum laxitate
 scrupuli componi. Jam verò quid nunc docent scrupulosi isti
 Casuistæ quoad Sigillum, ut intelligamus quid hac in mate-
 ria

ria Macarius vocet esse scrupulosum. Docent *cavendum* OMNINO, *ne verbo aut signo, aut ALIO QUOVIS MODO, ALIQUATENUS prodat peccatorem.* Et hoc tu scrupulum vocas? scrupulosus ergo est Canon Concilii Lateranensis sub Innocentio III. scrupulosum est caput: *omnis utriusque sexus, quod ex eo Canone desumptum est, & ex quo hoc suum dogma describunt Casuistæ illi scrupulosi. Docent monendos esse fideles, quoniam nemo est, qui non vehementer cupiat, scelera & turpitudinem suam occultari, nihil esse, quod timeant, ne ea, quæ ipsi Confessione patefecerint, à Sacerdote ulli unquam indicentur, neve ALIQUOD ex ea PERICULI (adeoque & gravaminis) GENUS sibi ULLO TEMPORE creari possit.* Et hoc tu scrupulum vocas? scrupulosus ergo est Catechismus Romanus, ex cuius parte 2. cap. 5. hoc item suum dogma fideliter descripserunt scrupulosi isti Casuistæ. Docent denique contra Archiëpiscopalem Professore, non esse licitum uti scientiâ ex Confessione acquisitâ cum gravamine pœnitentis, & multò minus cum directâ aut indirectâ revelatione, etiam eo casu, quo aliud multo gravius ex non usu sequatur, in cuius comparatione prius meritò contemnatur: & hoc tu scrupulum voces? cave feceris; ne ipsam Sacram & universalem Romanam Inquisitionem scrupulosam facias: tu tamen tibi constas & confidenter loqueris; *certè antiqui Patres & Theologi non ita quoad Confessionis Sigillum SCRUPULOSI erant, ac nunc sunt Casuistæ.* Ignosce, Macari, fordidior es, quam initio putaram, & huic tam exitiali cuniculo

culo fodiendo cum Professore Mechliniensi operosius instas, quam primâ fronte videbare : scrupulosi nunc sunt Casuistæ quoad Sigillum, hoc est nimis in eo coarctando rigidi. Quid ita? nullo umquam casu Confessionalis scientiæ usum licitum esse mordicus tenent; hic est eorum scrupulus, hic, ut cæteri quidem scrupuli, eximendus est. Vult ergo Macarius Casuistas modernos paululum hac in re laxiores: ita est; amplioris erant pectoris antiqui Patres, & Theologi, nec ita quoad Confessionis Sigillum scrupulosi, ac nunc sunt Casuistæ. Ita quidem Macarius; sed cælo sit superisque gratia, hoc nostrum modernæ Ecclesiæ ævum non prorsus destituit bonus Deus; inventus est tot inter scrupulosos Casuista unus, qui scrupulosus ipse non esset, sed cum antiquis Theologis & Patribus ampli vir pectoris Franciscus Vander Vliet: sed enim cum amplo suo ille pectore in Censuram Romanam turpiter incidit: & ego, Casuista si essem, Macario scrupulosus malim, quam Inquisitioni Romanæ nimium laxus videri.

§. 3.

EXAMINATUR GUMMARI
de Sigillo Doctrina.

NOli metuere, Gummare, ab incunte ætate civilibus causis assuetus, unam justitiæ, æquitatisque rationem propositam mihi semper habui; examinatum te venio non
con-

condemnatum, litem enim hanc tuam cum D. Marcelis tam implexam video, ut plenius eam Divino Supremi Judicis tribunali dirimendam relinquam; utrimque enim fides Sacerdotis, utrimque solennis protestatio, & oblatum juramentum ægrè sine alterutrius obfirmato mendacio, & gravi perjurii periculo componi possunt; id autem de alterutro determinatè vel suspicari tantum, religioni mihi duxero; imo neque illud velim inquirere, & invidiosum sit definire, pro quo, & contra quem fortior ster' veritatis, aut mendacii præsumptio, ubi cætera sint paria, pro eone, qui liberè, nullâ præviâ gravi inimicitia accusat, an pro illo, qui accusatus, nec infamiam satis effugere, nec invidiam à se amovere potest, nisi objectum fortiter crimen, & constanter neget.

Multiplex porrò hac una in materia accusatio est; & primo quidem *in fideli relatione*, quam Autor ad me meo inscriptam nomini transmisit, accusatum te video pag. 35. quasi docuisses *idem, quod habetur in Thesi Mechliniensi; imò quod Confessarius ex sola Confessione sciens peccatum alicujus occultum carnis, non solum non posset dare ipsi testimonium ad Pastoratum V. G. Begginasii, sed etiam deberet positivè impedire, ne ad dictum Pastoratum promoveretur; ne mitteret Lupum inter Oves.* Idque convenienter fieri posse; si Confessarius Episcopo scriberet, quod talis N. N. ad dictum Pastoratum esset inidoneus, quod non deberet illum ad Pastoratum promoveri, Confessarius autem

K k

nomen

nomen suum non signaret &c. Horrenda vel te ipso fatente, Gummare, in Compend. pag. 259. procul dubio hæc est doctrina, sed enim arcanam, etiam & tremendam fatebatur Jansenius suam de ignorantia invincibili doctrinam l. 2. de statu naturæ lapsæ cap. 4. & intrepidè tamen eam docebat.

Multa hic sunt, quæ suspectum te faciunt, aliqua, quæ suspicionem imminuunt; suspectum facit 1. Testimonium Maximiliani Snel, non satis revocatum per sublequentem, eamque geminam ejus declarationem: ubi tantùm declarat se non asseruisse, quod ea esset doctrina D. Gumhari, sed ad summum, se id audivisse ex aliis: nec plus in sua relatione D. Marcellis voluit; deindè hæc in secunda declaratione pugnant: *profiteor declarationem omnem huic contrariam, si quam dederim, & subsignaverim, esse falsam, subreptitiam.* Si enim dederit si subsignaverit, quomodo subreptitia? falsa autem si sit, ipsius falsa erit vitio, & se mendacii condemnat. Denique frivolum est, quod neget totum à se scriptum fuisse testimonium, sed tantùm à signatum fateatur; quod enim signasti, totum, ut tuum & à te scriptum, admittere in omni foro censeris.

2. Audierat ergo Maximilianus ab aliis; nam id nunquam negat; undè autem tantus ille Lovanii rumor, qui nec urbis illius circumscriptus manibus in Hispaniam usque pervenerit?

3. Mirum illud silentium, & tam universale Theologorum in ipso Collegio Pontificio, dum de hac doctrina ab ipso

ipso D. Marcelis interrogarentur ; dari enim ratio potest, cur tacerent omnes , nemo fateretur, eo præsertim in loco, si id docuit Gummarus ; & aliqui saltem , si non omnes , negare illicò debuissent discipuli , si id Magister non docuerat.

4. Ipsum D. Gummarum ab eodem interrogatum non substituisse , nec tum fuisse protestatum , quod postea tam disertè , & expressè fecit.

5. Quod plures alumnos Collegii Pontificii , & Gum-
mari discipulos , in Collegio Hovii testatos coram se scripto
fuisse, eam ipsam esse sui Magistri sententiam, *verissimum esse*
affirmet ipse D. Marcelis , paratus juramento confirmare :
item quod non dixerit hæc animo calumniandi , &c.

6. Quod cum auditi aliqui exiis Theologis fuissent à
Commissariis Facultatis , numquam dein licuerit D. Mar-
celis aut videre , aut audire quid essent testati , cum tamen ,
& eâ lege eorum nomina indicasset , ut eorum secum testi-
monia communicarentur , & id postea sæpè ex condic-
to jure quodam suo exigeret ; suspectum etiam est , nihil de
iis testimoniis peculiare nec nisi obiter in appendice ad The-
ses 2. Martii hujus anni egisse , quæ si fuissent in Gum-
mari favorem , profecto non tacerentur , sed ad verbum , prout
ea data essent , impressa legerentur.

7. Denique præter alia ; quod idipsum , eodem tem-
pore , de Magistro Discipuli aliqui Gummariani , non
rogati , sed sponte retulerint D. Du Bois , idque ante edi-

tam ab eo Duplicam, quorum etiam nomina ad Illust. D. Internuncium ipse scripserit.

Suspicionem porrò imminuit; 1. Longior illa in contrarium declaratio, cui quatuor è septem, qui adfuerant D. Marcellis, subscripsere. Quà porrò fide? malâ? non velim suspicari: bonâ? vix ausim sperare; maneat ergo dubia; præsertim cum dubium sit, an iidem illi contraria in Collegio Hovii non signarint.

2. Solennis illa Gummari de se protestatio; primò in Theſibus, deinde in Compendio, ac denique iteranda in lecto mortis. Cui quidem protestationi tam in speciem seriæ, tam publicè, tam sæpè factæ negare prorsus fidem injuriosum sit, & omne commercium humanum interturbet: ne fidem tamen planè adhibeam, facit solennis æquè in oppositum protestatio D. Marcellis, juramenti etiam oblatione magis firmata. Quamquam cur injuriosum etiam sit omnem fidem protestationi Gummariæ negare? est enim verò ipse Methodi Autor, & lubet ex ea ad hominem argumentari: age Gummare, adest pœnitens, nullâ publicè infamis suspicione, se accusat ipsum, sui in se actor & testis, dolorem voce testatur, & lacrymis; addit singulus, & gemitus; manu pectori admotâ piè protestatur. Quid ais Gummare? credo, an non? vide, & attende quid statuas, legem, quam tuleris, patieris: respondet pro eo Methodus, *universa hæc ad fidem non faciunt satis; at homo sincerus est, non vult decipere: quod scripsit, scripsit:*

ET INFELIX CONCORDIA. 261

scripsit : *Univerſa hæc non faciunt ſatis.* Age, Gummare, patere legem, quam ipſe tuleris, *quod enim quiſque juris in alterum ſtatuit, ipſe debet uti eo.* L. 1. ff. *quod quiſque juris* : nam quo jure, aut quâ fronte proteſtationi tuæ fidem exigas, qui verba, lacrymas, ſingultus, proteſtationes, omnia in pœnitentibus ſuſpecta nobis eſſe viſ? niſi fortè diſparem utriuſque conditionem hanc facias, quod illi in Sacramento, tu extra illud proteſteris : hæc, ut dixi, ad hominem : nolo interim ego, quem Gummariana Methodus tam duræ fidei non fecit, nolo proteſtationi illi fidem omnem negare; & in gratiam D. Gummari, inter Sacerdotalem utriuſque proteſtationem, in mera quæſtione facti, eam vim mihi faciam, ut quamquam ad alteram partem rationum momenta potius inclinent; judicium tamen, donec magis res liqueat, omne ſuspendam.

Jam verò hæc à te facta proteſtatio, alterius à te faciendæ me facit meminiffe : accuſabaris, quaſi horrendam illam de Sigillo Sacramentali doctrinam tradidiſſes; nec mora, reclamationes, & editis publicè Theſibus toti Belgio profiteris, & ſanctè, & in fide Sacerdotis proteſtaris; & bene ac providè facis; niſi feciſſes, jam totius Belgii communi ſuffragio convictus cum doctrina tua damnareris; nunc quia id facis, quiſquis innocentem te credit, eâ tuâ publicâ reclamatione potiffimùm inductus id credit. At enim jam tot anni ſunt, quibus ſuſpectus nobis es factus de Janſeniſmo, nec ſemel accuſatus es, quaſi non modo negares

quinque Jansenii Propositiones, ut ex ejus libro excerptas, & in sensu ab autore intento ritè ab Apostolica Sede esse damnatas, sed eas tu re ipsâ, nec obscurè traderes; tu tamen taces, nec reclamas, quamvis ad id faciendum toties publicis ab Adversariis Thesibus, & prævio eorum exemplo, fueris lacefcitus. Nunc etiam, dum aliqua ineundæ in Belgio concordiaæ spes affulgere cæpit, hortantur Patres Societatis, & PP. Franciscani, & instant, formulâ Alexandri VII. Pontificis Maximi, in Innocentii X. & ipsius Alexandri VII. Constitutiones Apostolicas religiosè jures; & primas in tam gloriosa tamque Catholica protestatione partes ambiunt, ut si præire nolueris, saltem imitari non detrectes; tu tamen non modo neutrum facis, sed & nolle te facere profiteris; superi! quæ est ista tam hamata protestatio, quæ interioribus adeò tenaciter visceribus hæret, ut nec tantâ vi foras extrahi, nec educi possit? crede mihi, Gummare, multùm ex hoc apud bonos omnes fama tua periclitatur, dum vident nihilò propè citius, aut facilius à te homine, ut hætenus credimus, Catholico, & Catholicae Academiae Doctore, & ipsius Pontificii Collegii Præside, tam Catholicam & Pontificiam impetrari protestationem posse, quàm ab hæretico aliquo Ministello, qui Pontificium nomen impiè ejuravit. Proinde audi placidus amicè monentem, tibi & tuæ famæ quamprimum consule, Constitutiones Apostolicas publicâ toti Belgio professione factâ Catholicis ulnis seriò amplectere, Janse-

nii Propositiones, ut ex ejus libro excerptas, & in sensu ab eo intento, & prout illas damnat Apostolica Sedes, sincero animo (sic habet Alexandri formula) rejice, damna, ejura; nisi feceris, tibi, tuæque pervicaciæ imputa, si notorius & manifestus toto Belgio Jansenista habearis, & ut talis oculis, & digito noteris; si & ipsi Archiëpiscopo dubiæ fidei esse incipias; si Illustrissimo Internuncio suspectus fias; si nec bene in Hispania, & malè Romæ audias: sed spero meliora, & cum toto Belgio quamprimum eam à te protestationem Gummare expectabo; nunc interim ad alterum accusationis caput.

§. 4.

CONTINUATUR IDEM

Examen.

Dictatum est Lovanii publicè hoc subsequens notabile. *Tertio notandum: è contra fieri potest ut gravamen Pœnitenti imminens ex usu scientiæ comparatum ad gravamen imminens aliquibus ex non usu sit admodum parvum, ita ut propterea videantur posse dari casus, quibus non solum sit LICITUS usus iste, sed etiam PRÆCEPTUS &c. Licitum tantum dixerat cum usum D. Vander Vliet, & Romæ vapulavit illa ipsius sententia; quid de eo fiet, qui altiùs assurgit & illum usum præceptum etiam esse dicit: habemus*
hic

hic sanè nobilem nec vulgarem hoc in anfractu cunicularium, & cum quidem Eximium; nam vel Eximium Van Vianen, vel Eximium Huyghens ea Dictata autorem habent; & parum ad rei summam interesse videtur, uter dictaverit; cum enim alternatim ex eadem Cathedra sæpè dictent, & perfectissimè consentiens inter se utriusque doctrina sit, unus uterque moraliter Professor meritò Lovanii habetur, & , ut scias quæ utriusque sententia sit, alterutrius novisse satis est. Mea, inquit Gummarus, Dictata non sunt: sit ita sanè; sunt ergo Dictata Domini Van Vianen: nam alterutrius esse tu ipse non negas. Nec mysterio caret, quod cum apertè in sua disjunctiva utrumque nominatim expressisset fidelis Relator, & ita posuisset: *Extractum ex Dictatis publicis Exim. D. Vianen, vel Huyghens*: ipse in sua appendice Conclus. 2. ita reponat: *Ex Dictatis NN. vel Huyghens*, cur D. Vianen, ut adversarius fecerat, apertè non nominas? cur Virum tantum sub duabus obscuris literis miserè delitescere facis? salva res est, suam sententiam erubescere incipiunt, proximum est, ut mutent. Tum se purgat & *toties*, inquit, *voce & scripto dixi non esse mea Dictata*. Sed infeliciter se purgat, nam quas à se sordes abjicit, in D. N. N. seu Franciscum Vianen, hoc est in alterum *se* conjicit, qui enim disjunctivæ, quam ut veram admittit, partem alteram negat, alteram affirmat.

Laborat ergo in hoc cuniculo D. Van Vianen & ejus rei testem irrefragabilem habemus D. Gummarum; multò etiam

etiam plus operæ contulit, multò penetravit profundius, quàm D. Vander Vliet, hic *licitum* tantùm dixit ejusmodi scientiæ usum, ipse *præceptum* etiam esse contendit.

Mirum autem, si non ad latus utriusque focius adstet, & cunicularium agat Gummarus; & miraculi nobis instar sit, si in hoc uno puncto ab iis dissentiat, qui in reliquis omnibus, tam sententiis, quàm principiis, in unam cum iis & eandem doctrinam conspirat: & certè non uno ex capite hic quoque suspectus est; cur enim dum sua negat esse ea Dictata, unde accusationis verba descripta sunt, non illud addit, se contrariæ esse opinionis? quantò enim nitidius se purgaret, si non modo non dictasse se umquam, sed nec illud animo sentire dixisset; & hoc in puncto à principali suo se discrepare; at scilicet nec hic discrepabat, & casu id potius quam studio factum est, ut commune utriusque dogma Vianen potius, quàm Huyghens dictaret. Imo nec illud dissimulandum est; sciebat à suo Principali ex Theologica Cathedra publicè definitum, non modo sæpè licitum esse, scientiâ Confessionali uti cum gravamine pœnitentis, sed sæpè etiam esse præceptum; legerat Theses Mechlinienses, alteras 19. Februarii defensas, alteras 6. Junii sustinendas; & verò exceptæ dicuntur eæ in Pontificio Collegio cum plausu: legerat ergo eas, & in iis propositionem, quam cum Romana legisset Inquisitio, Decretum continuò edidit, quo omninò doceri eam prohibuit; cum sciret & legeret omnia, si noxiam eam putabat doctrinam, si eam ipse non tenebat, cur ta-

cuit? cur publicè non contradixit? at enim non tacui solus: fateor; sed suspecta magis in te taciturnitas, quàm in aliis: quid ita? quia hanc jam ab annis aliquot Provinciam suscepisse videris, ut quasi è specula Belgii Cathedras circumspiceres omnes, & si alicubi dissonum aliquid, & à tuis principiis ac mente alienum dicatur, continuò quasi universalis ex officio Censor impetum faceres, & novis illud, ac novis Thesibus impugnares; hinc tanta Thesium tuarum copia, ut, si, quæ unius anni spatio prodeunt, simul colligas, in justam molem integer liber tibi excreseat.

Jam verò si non omnes publicum adversus Archiëpiscopalem Professore bellum suscipiebant; at non tacebant privatim, nec dissimulabant indignationem, quam ex iis Thesibus concepissent, publicum etiam denunciaturi bellum, nisi id jam ab aliis strenuè agi vidissent; tu verò, ubi, aut quando signum dedisti aliquid, aut verbum dixisti ullum, ex quo colligi licuisset, aut Principalis tui Dictata, aut Mechliniensis Thesistæ conclusiones aliquo modo displicuisse? nec mirum profecto est non displicuisse, si illud verum est, quod se audivisse testatur D. Nicolaus Du Bois, in Duplica pag. 20. Seminarium sua à Gummaro dictata accipere; suum enim cuique pulchrum, & ut Thersiten referat deformis fætus, sua tamen patri proles non displicet. Nec defuit tibi, Gummare, ea occasio, quæ si aliis æquè adfuisset, publicum sui animi testimonium toti Belgio profectò dedissent. Confessionem edis; de qua materia? de ipso
Sigillo

Sigillo Sacramentali; & quando illam edis? 30. Julii 1682. hoc est, dum jam Theologica illa de Sigillo controversia tot linguas fatigaret & calamos; dum jam omnium manibus tererentur Theses Mechlinienses; dum recens planè esset tui accusatio, &, sub disjunctione saltem, notabile illud tertium dictasse credereris; & ubi illam edis? Lovanii, ubi quotidiani de ea controversia sermones, & tu denique illam edis; qui jam accusatus in suspensionem quandam incideras: quid? in his loci, temporis, & personæ circumstantiis, ita Sigilli materiam tractare, ut ejus temporis quæstionem, *utinè liceat Confessionali unquam scientiâ cum gravamine pœnitentis, necnè*, ne verbo quidem attingas uno; imo partem negantem non asseras? ut natam de te suspensionem magis eradices? quid? non reprehendere Dictata D. Van Vianen? non Theses Mechlinienses de nimia laxitate accusare? nihil hinc adversum te prudenter confici posse putas? at parcebas fortè illis, quia alter Principalis, alter ejusdem tecum erat factionis, non parciturus si ex Adversariis aliquis ejusmodi aliquid docuisset: atqui hoc est acceptorem agere personarum, nec doctrinam impugnare, sed homines, nec sincerum esse veritatis amatorem, qui & in symmystis falsitatem dissimules, & in Adversariis veritatem etiam impugnes.

Novam in hac ipsa materia litem intentat D. Du Bois, & viam aperire te contendit laxando Sigillo, dum publicas pœnitentias etiam pro occultis criminibus impositas

fuisse vis; agit hoc pluribus Thesi 3. pag. 40. 41. & seq. quibus quidem quid respondere possis aut quâ effugias, nescio, cum necdum respondere dignatus sis.

Novam item, & aliam superaddit litem R. P. Philippus de Vos in animadversionibus suis Theologicis, adversus observationes tuas anno 1684. editis, & animadversione 7. §. 1. & 2. invictè ostendit non satis consulere te Sigillo, qui 18. Febr. Conclus. 8. contra Doctorum omnium torrentem, teste Adriano Pontifice in 4. de Confess. pag. 119. col. 2. negas licitum esse Confessario rotundè dicere, nescire se homicidium à Petro esse commissum, si & Petrus id sit confessus, & ille tamquam ejus Confessarius de eo interrogetur; & sanè periculoso hic versaris loco, Gummare, nec facilè tuam sententiam salvo Sigillo Confessionis sustinebis, sed ego minutius hîc te nolim exagitare, vereor enim, ne, si & hæc & alia penitus excutere incœpero, condemnare te debeam, qui examinatum te tantùm his Paragraphis veniebam. Nunc hunc longioris & tetri examinis habemus exitum, ut nec ego convictum te planè dicere possim, nec tu negare ausis te esse & manere suspectum: & certè qui in una materia, non ab uno actore, & variis viis tam multipliciter accusatur, præsertim si ex eo ille hominum genere sit, qui sub terra laborant, difficulter creditur innocens.

Quid autem de P. Gabriëlis? laudo Virum (vide quam sincerè etiam cum adversario agam) nihil hîc, quod sciam,
cum

ET INFELIX CONCORDIA. 269

cum Gummaro & Macario habet commune; nec aliud hîc ex viri hac in parte modestia incommodi esse video, nisi forte, quod toto passim longiori hoc Capite demonstrata tam perfecta Trium-Virorum concordia, hîc in fine unâ sui parte deficiat; verum (ut hic repetam quod supra simili occasione monere me memini) præterquam quod unius iacturam cum fænore liberaliter compensavi, ubi D. D. Van Vianen & Vander Vliet ejus vices abundè supplere feci, & pro Trium-Viris Quatuor-Viros dedi; quid tum postea? dummodo ad Macarii, Gummarique causam prodesse nihil possit, & debeat obesse multum, subruendo Pœnitentiæ Sacramento aliquanto plus operæ utrumque contulisse, quàm apertè sit ausus P. Ægidius in eo libro, qui semel Toleti, bis Romæ infeliciter damnatus est.

CAPITIS QUARTI.

ANACEPHALÆOSIS.

Hic terminus esto, Lector, relegenda nunc via est, & retrogrado gressu iidem prætereundi cuniculi, sed brevior redeuntibus erit via, neque enim perferutandi curiosus flexus, & anfractus singuli, sed levi tantum, & transeunti oculo respectandi; & verò recentior est eorum memoria, quæ secundâ sectione de eo cuniculo dicta sunt, qui ingeminum obliquus anfractum, difficili Confessionum reiteratione, & laxando Sacramentali Sigillo ipsius Confessionis,

Ll 3

ut